

อาวุโส

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันอุโบสถ พูดถึงสังคายนารธรรมวินัย ธรรมวินัยสมัยพุทธกาลนะ เวลาลงอุโบสถ ผิด ถูกสะกิดกันไว้ เพราะมันเป็นภาษาพื้นบ้าน ภาษามคธ ภาษาสมัยนั้นเขาใช้ภาษามคธ คู่กันภาษามคธ พูดกันภาษามคธ เขาจะเข้าใจกันหมด ใครผิดอะไรก็จะปลงอาบัติ จะแก้ไข นี่ธรรมวินัยเพื่อความอยู่สงบสุข ทิฏฐิเสมอกันในหมู่สงฆ์ ธรรมและวินัย วินัยเป็นกฎหมาย อาวุโส-กันต

บอกว่าไม่รับอาวุโส มันไม่รับอาวุโสได้อย่างไร

ขณะที่เราทำดีในกฎหมาย กฎหมายมันเข้าไปถึงไม่ได้ อาวุโส-กันตมันเหมือนกฎจราจร คนดีหรือคนไม่ดีก็แล้วแต่ ออกไปใช้กฎจราจร เขาต้องไปตามกฎจราจรนั้น ไม่อย่างนั้นจราจรมันเคลื่อนไหวไปไม่ได้

อาวุโส-กันตนี้ธรรมวินัยนะ อาวุโส ผู้ที่เป็นอาวุโสกว่า การเข้าไป เราจะเข้าไปใกล้ท่าน ภายใน ๖ ศอก ถ้าท่านไม่ใส่รองเท้า เราใส่รองเท้าเข้าไป เป็นอาบัติทุกกฏ ในการนั่งในตั้งอันเดียวกัน อาวุโสต่างกันเกิน ๓ พรรษา ห้ามนั่งด้วยกัน ถ้าอาวุโสนั่งอยู่สูงกว่า เราต้องนั่งต่ำกว่า เพราะเคยมีพระนั่งบนตั่งนั้น ๔ องค์ขึ้นไปจนตั่งนั้นหัก ฉะนั้น อาวุโสถึงมีสิทธิ์นั่ง กันตไม่มีสิทธิ์นั่ง กันตต้องนั่งข้างล่างมา

ในการฉันอาหาร เราต้องนับอาวุโส-กันต ถ้ากันตนั่งหน้าอาวุโส กันตเป็นอาบัติทุกกฏ โดยอัตโนมัติเลย แต่ถ้าเริ่มมีการฉันไปแล้ว จะ ๑๐๐ พรรษา ๒๐๐ พรรษามา ก็จะมาให้ลูกไม่ได้ เพราะมันไปขัดกับชุกงควัตร ชุกงควัตรคืออาสนะเดียว ลูกจากอาสนะนั้นแล้วฉันไม่ได้ เห็นไหม แม้แต่อาวุโส ก่อนฉันอาวุโสมา มีสิทธิ์ เราต้องเลื่อนให้อาวุโสนั่งหน้า นี่อาวุโส มันเป็นวินัย วินัย

มันเหมือนกฎหมาย ต้องเด็ดขาด ต้องชัดเจน ความชัดเจนในอาวุโส-กัณฑ์ ชัดเจนในกฎหมาย เรา
ยอมรับในกฎหมาย

แต่ในธรรม อาวุโสต้องเป็นผู้นำ อาวุโส เราเป็นอาวุโส พ่อแม่ครูจารย์ เป็นทั้งพ่อทั้งแม่ ทั้ง
ครูบาอาจารย์ อาวุโสจะดูแลกัณฑ์ กัณฑ์ผิดพลาดไป กัณฑ์มีปัญหาขึ้นมา อาวุโสจะ
ประทับประคองไว้ กัณฑ์บวชเข้ามา เราบวชเข้ามา ได้จากอุปัชฌาย์มา นิสสัย ๔ เราได้จาก
อุปัชฌาย์มาทั้งหมด ผู้ที่บวชได้นิสสัย ๔ อกรณียกิจ ๔ นิสสัย ๔ การดำรงชีวิต เลี้ยงชีพด้วยปถิ
แข็ง สิ่งต่างๆ อกรณียกิจ สิ่งที่ทำไม่ได้ ๔ อย่าง การฆ่าคน การลักทรัพย์มันขาดจากพระทันทีเลย
แต่ผู้ที่บวชออกมาใหม่ๆ จะเข้าใจเรื่องนี้ใหม่ แต่การบวชมาก็ต้องว่านิสสัย ๔ อกรณียกิจ ๔ สิ่งนี้
มันเป็นหัวใจเลย อาวุโสจะคอยดูแล ดูแลสิ่งที่ได้หรือทำไม่ได้ ถึงต้องขอนิสสัย

ถ้าอยู่กับอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ต้องดูแล ๕ ปี ถ้าอยู่กับอาจารย์ อาจารย์จะดูแล แล้วถ้าเป็น
อาวุโส อาวุโสก็ดูแลกัณฑ์เอง ความดูแลอย่างนี้มันเป็นความดูแลจากวินัย การดูแล มันเกิดการขอ
นิสสัย ยอมรับนิสสัย อาวุโส-กัณฑ์เป็นอย่างนี้

ยอมรับอาวุโส ทำไม่จะไม่ยอมรับ สิ่งที่ยอมรับอาวุโส ทุกคนบวชมา คนตาบอดทำไม่ไม่
ยอมรับคนตาดี คนตาดีจะเป็นคนพาคนตาบอดให้พ้นจากสิ่งกีดขวาง พ้นจากสิ่งที่เป็นภัย นี้
อาวุโส-กัณฑ์จากความเป็นโดยธรรม

แต่ถ้าอาวุโส กาในฝูงหงส์ ถ้ากาในฝูงหงส์ เราเป็นกา เพราะเราบวชใหม่ เราไม่รู้จัก เรา
เป็นกาในฝูงหงส์ ถ้าอยู่ในฝูงหงส์นั้น เราก็ยังพยายามทำตัวของเราให้เป็นหงส์

หงส์ในฝูงกา ถ้าหงส์ในฝูงกา เราเป็นหงส์ เราอยู่ในธรรมอยู่ในวินัย แล้วในฝูงกามันเป็น
อสังขีทั้งหมด อาวุโสอย่างนี้รับไม่ได้

ที่ไม่รับอาวุโส ไม่ใช่ไม่รับอาวุโส-กัณฑ์โดยธรรมวินัย ธรรมวินัย อาวุโสที่รับแน่นอน เรา
ต้องรับอาวุโส-กัณฑ์ เพราะ “ธรรมวินัยเป็นศาสดาของเธอ”

พระอานนที่ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ปรินิพพานไปแล้ว พระสงฆ์จะฟังใคร”

“อานนท์ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา แม้ตถาคตก็ต้องปรินิพพานเป็นธรรมดา แต่เราเคยแสดงเอาไว้แล้ว ธรรมและวินัยนี้จะเป็นศาสดาของเธอตลอดไป”

จะเป็นศาสดานะ คำสอนไง คำสอนคำสั่งขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นวินัย คำสอน สิ่งที่เป็นอริยสัจ สิ่งที่เป็นความจริง สิ่งที่ทำให้เรารื้อค้นนะ สิ่งนี้เป็นธรรม เห็นไหม **“ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเธอ”**

ฉะนั้น เราเป็นภิกษุ เราเป็นสมมุติสงฆ์ จิตใจเรากระด้าง ปุถุชนคนหนาด้วยกิเลส กัลยาณปุถุชน โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี ความเข้าถึงธรรม ถ้าใจมันเข้าถึงธรรม เข้าถึงธรรมได้มากขนาดไหน เป็นพระโสดาบันไม่สัสถัพพตปรามาส ไม่ลุ่มคล้ำในศีล ในศีลพรต ในศีลคืออะไร? คือธรรมและวินัย **“ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเธอ”**

หลวงตาท่านบอกเลย “พวกที่มีกิเลสหายไปในหัวใจ มันเหยียบห้วงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป” คือมันเหยียบธรรมวินัยไป ถ้าธรรมวินัยนี้บัญญัติไว้แล้ว ถ้าเรามีคุณธรรมในหัวใจ เราจะเหยียบย่ำธรรมวินัยไปได้อย่างไร อาวุโส-กันตมันเป็นโดยอัตโนมัติเลย สิ่งอัตโนมัติ เพราะใจมันเป็นธรรม มันเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม เราไม่ได้เคารพอสังขีของคัมภีร์ อสังขีของคัมภีร์มันเป็นอสังขี มันไม่มีความละเอียด มันมีแต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของมัน แต่เราไม่ได้เคารพมัน เราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหากละ เรากราบธรรมวินัย เราเคารพธรรมวินัย เรากราบธรรมวินัย ไม่ได้กราบอสังขีของคัมภีร์ ทำไมจะกราบไม่ได้ มันกราบได้ใช่ไหม เรากราบธรรมวินัยต่างหาก เราไม่เหยียบห้วงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เราไม่ล่วงข้ามธรรมวินัยอันนี้ไป

ในเมื่อเขาเป็นอสังขี เขาจะมี ๕๐๐ พรรษา ก็ร้อยพรรษาแล้วก็แล้วแต่ เราเข้าไปถึงเราก็เข้าไปกราบเขาเหมือนกัน กราบธรรมวินัย ไม่ได้กราบบุคคลคนนั้น ทำไมจะกราบไม่ได้ มันกราบได้ มันกราบธรรมวินัย ไม่ได้กราบบุคคลคนนั้น ไม่ได้กราบอสังขีคนนั้น

แต่ในเมื่ออสังขีเขาไม่มีความละเอียดรอบาป เขาอยู่ในสังขะใช่ไหม แต่เราเป็นผู้ที่มีความละเอียด เราไม่ใช่อสังขี เราไม่ใช่คนหน้าด้าน สังคมเราถึงหลีกเลียงใจ เราหลีกเลียงไม่เข้าไปในสังคมนั้น สังคมไหนที่มีอสังขีอยู่ เราก็หลบไปหลีกมา แต่ในเมื่อมีครูบาอาจารย์ของเราอยู่ด้วย ใน

เมื่อมีครูบาอาจารย์ของเราอยู่ในสังคมนั้น เราก็จะไปในสังคมนั้นเพื่อครูบาอาจารย์ของเรา แต่เราไม่ยอมรับอสังขินั้น เราไม่ยอมเข้าไปอยู่ในสังคมนั้น เราถึงหลบๆ หลีกๆ

การหลบๆ หลีกๆ นี้ไม่ยอมรับอาวุธ-กันแต่ที่ไหน ยอมรับในหัวใจ หัวใจยอมรับมาก ยอมรับในอาวุธ-กันแต่ แต่ยอมรับในความเป็นธรรม อาวุโสต้องเป็นธรรมด้วย อาวุโสต้องมีคุณธรรมในหัวใจ ไม่ใช่อาวุธนั้นมีความอาฆาตมาดร้าย มีแต่การทำลาย การทำลายอย่างนั้นมันเป็นเรื่องของกิเลสตัณหา เห็นไหม

ธรรมและวินัย วินัยเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเคารพธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราเอาธรรมวินัยมาแก้ไขเรา แต่ในเมื่ออสังขิมันมาอย่างนั้น มันไม่เป็นอาวุธหรืออก จะก็ร้อยพรรษาก็พันพรรษาก็ไม่มีความหมาย

แต่ถ้าพรรษาเขาอ่อนกว่า สามเณรน้อยทำคุณงามความดี สามเณรถ้าใจเป็นธรรม สามเณรน้อยอายุ ๗ ขวบทำไมเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ การเป็นพระอรหันต์ขึ้นมามันจะไปคือกระด้างกับธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ไหม เพราะสิ่งที่ได้มา เห็นไหม “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เห็นธรรมวินัยโดยหัวใจ แล้วใจที่มันเป็นธรรมมันจะไปกระด้าง?

สิ่งนี้น้ำกับน้ำมันมันเข้ากันไม่ได้ ธรรมกับกิเลสเข้ากันไม่ได้ หัวใจเป็นธรรมแล้วมันจะเข้ากับกิเลสไม่ได้ แล้วสิ่งที่เขาทำมันเป็นกิเลสทั้งนั้น แล้วอ้างอาวุธได้อย่างไร ทีนี้อ้างอาวุธ อ้างธรรมวินัยมาเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง

ถ้าอ้างธรรมวินัยเพื่อประโยชน์ของตัวเอง สิ่งที่อ้างมาเพื่อประโยชน์ มันไม่ใช่เพื่อตัวเอง ในธรรมวินัย “พรหมจรรย์นี้เรอปฏิบัติเพื่ออะไร” พรหมจรรย์นี้เราปฏิบัติเพื่อเราใช่ไหม ไม่ได้ปฏิบัติเพื่อศาสดาของใคร ไม่ได้ปฏิบัติเพื่อแก้ทุกข์ต่างๆ ไม่ได้ปฏิบัติเพื่อคนอื่นทั้งหมดเลย

ธรรมวินัยนี้ปฏิบัติเพื่อพรหมจรรย์ของเรา เพื่อความสุขของเรา เพื่อหัวใจของเรา แล้วมันเพื่อใคร แล้วต้องทำให้ใครมาเคารพนบเรา มันไม่ต้องมีใครมาเคารพนบเรา หรือไม่ต้อง ไม่ต้องเพราะอะไร เพราะสิ่งที่เคารพนบมันเป็นภาระหน้าที่ทั้งนั้นนะ มันเป็นภาระ มันเป็นการแบกหาม มันเป็นโลกธรรม ๘ สรรเสริญนิทานมันคู่กันมาแล้ว แล้วทำไมต้องให้ใครมาเคารพนบ ไม่ต้องการทั้งสิ้น

แต่ในเมื่อมันเป็นกรรม สิ่งที่เราเป็นกรรม ถ้าเขาต้องการ เขาเชื่อฟัง เขาอยากได้คำแนะนำสั่งสอน นั่นมันเป็นสิ่งที่เขาหลงใจ ถ้าเขาหลงใจแล้วไม่ต้องไปบังคับใครเลย สิ่งนี้เป็นไปโดยอัตโนมัติ ความเป็นไปโดยอัตโนมัติ ถ้ามันเป็นกรรม ทุกคนแสวงหามะ เราอยู่ในที่เราร้อนมาก เราอยู่ในที่กันดาร ทุกคนต้องการแหล่งน้ำ ทุกคนต้องการสุขสบาย ทุกคนต้องการความชุ่มชื้นในหัวใจ ในเมื่อหัวใจมันทุกข์ยาก ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คุสึ เราทำการเกศตรกัน ถ้าเราหว่านไถมาขนาดไหน มันไม่มีน้ำขึ้นมา ฝนไม่ตก ดินมันแห้งแล้ง เราทำขนาดไหนมันจะได้ผลขึ้นมาใหม่ มันทำขึ้นมาไม่ได้ผล แล้วเราทุกข์ใหม่ เรามีอะไรดำรงชีวิตได้ใหม่? เราไม่มีเลย

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน เรามากับนั้นเข้าไปขนาดไหนแล้วมันไม่ได้ตั้งใจเรา มันไม่มีวันเป็นไป แล้วเราทำของเราอยู่อย่างนั้น ไม่มีคนชี้แนะ เราจะทำได้อย่างไร ถ้ามีคนชี้แนะขึ้นมาทำไมไม่ไขน้ำเข้ามา ในเมื่อที่มันแห้งแล้งอย่างนั้นมันจะไถหว่านได้อย่างไร ทำไมไม่เอาน้ำเข้ามา

นี่ก็เหมือนกัน ทำไมเราไม่ตั้งสติเราขึ้นมา ทำไมเราไม่ตั้งสติไม่ตั้งปัญญาเราขึ้นมา ทำไมเราไม่ดูศีลธรรมของเรา ศีลของเราเป็นปกติหรือไม่เป็นปกติ ศีลของเราดีหรือไม่ดี พื้นของเราดีหรือไม่ดี ถ้าพื้นเราดี เราต้องกลับมาดูที่นี้ ถ้ามันกลับมา กลับมาเตรียมความพร้อมของดิน ของน้ำต่างๆ ขึ้นมา การเกศตรนั้นมันก็มีประโยชน์ขึ้นมา แต่เราไม่เคยคิดเลย เห็นว่าทำนาๆ เราก็ทำนากันไป จะไถจะหว่านอย่างเดียว ถ้าจะไถจะหว่านอย่างเดียวมันจะเกิดขึ้นมาได้ได้อย่างไร

ครูบาอาจารย์จะชี้มาตรงนี้ เพราะอะไร เพราะเราไม่มีความรอบคอบ เราไม่มีความสนใจ เราไม่มีความชำนาญของเรา เราไม่เคยมีประสบการณ์ นี่ครูบาอาจารย์สำคัญอย่างนั้น ถ้าครูบาอาจารย์สำคัญอย่างนั้น ใจเราจะลงใหม่

ถ้าเราไม่เคยทุกข์เคยยาก เราไม่เคยแสวงหา เราไม่ต้องการความถูกต้อง เราก็จะว่าสิ่งนั้นไม่มีความจำเป็นเลย แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติไป โห้! มันสุดวิสัยนะ มันเหมือนกับสุดวิสัยเลย เหมือนไม่รู้อะไรเลย แล้วมันทำไปอย่างไร เพราะอะไร เพราะทำด้วยอวิชา ทำไปด้วยตัณหา ความทะยานอยากของเราเอง ทั้งๆ ที่ว่า มรรค ความอยากโดยสัมมาทิฐิมันเป็นมรรค การกระทำของเราเป็นมรรค ความเพียรเราเร่งเข้าไปๆ เดียวมันต้องมีถูกมีผิดขึ้นมา มันก็ยังเข้าไปเผชิญกับสิ่งที่ว่าสุดวิสัย นี้คำว่า “เหมือนกับสุดวิสัย”

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ขึ้นมา ท่านจะให้อุบาย ถ้ามืดตรงๆ มันไม่เชื่อหรืออก กิเลสมันไม่เชื่อใคร “ทำขนาดนี้แล้ว เคนจกรรมทั้งวันทั้งคืน อดนอนผ่อนอาหารมา ๑๐ วัน ๒๐ วันแล้ว มันไม่เห็นได้ผลอะไรขึ้นมาเลย แล้วจะให้ไปทำอย่างอื่น มันจะเป็นไปได้อย่างไร ขนาดทำมาขนาดนี้แล้ว” นี่กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันไม่ฟังใคร แล้วมันจะคือดังมาก แล้วมันจะคือร้อนมาก แล้วมันจะอวดเก่งมาก แล้วมันจะว่าตัวมันถูกต้องตลอดไป ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ต้องมีอุบายวิธีการอย่างไรให้มันทวนกระแสกลับมาก ให้จิต พลังงานที่ย้อนกลับ สิ่งพลังงานย้อนกลับนี้สำคัญมากเลย พลังงานย้อนกลับเข้ามาที่หัวใจได้อย่างไร

พลังงานที่ย้อนกลับเข้ามา พลังงานย้อนกลับมันเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ แต่มันเป็นใจของใครของมัน เป็นใจของใจดวงใดดวงนั้นนะ ใจดวงนั้นมันมีอำนาจวาสนา มันมีการกระทำของมัน กิจจญาณเกิดจากหัวใจ มันจะย้อนกลับเข้ามา ถ้าย้อนกลับเข้ามา มันเป็นประสบการณ์ของใจดวงนั้น นี่สันตสิทธินะ จิตมันรู้เองเห็นเอง แต่กว่าจะรู้เองเห็นเอง มันจะรู้เองเห็นเองอย่างไร มันมีพลังงานที่ไหนมันย้อนกลับ มันมีน้ำที่ไหนไหลขึ้นที่สูง มีแต่เขาทศขึ้นไปต่างๆ เขาต้องมีพลังงานดึงมันขึ้นไป น้ำถึงจะขึ้นไป เพราะน้ำเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต

แต่ชาตผู้มีชีวิตนะ ชาตผู้มีชีวิตแล้วมันมีกิเลสครอบงำมันอยู่ มันจะไหลไปตามธรรมชาติของมันอยู่อย่างนั้นละ ไหลไปตามธรรมชาติของมัน กระแสของโลกเป็นอย่างนี้ วัฏวนเป็นอย่างนี้ ผลของวัฏวนะที่มาก็คือมันงัดกันอยู่นี่ สิ่งที่เกิดขึ้นมาเพราะความผลอไหล ความไม่รู้จักธรรม ความไม่เข้าใจของมัน ถึงยังจะต้องเกิดต้องตายต่อไป การเกิดการตาย เกิดมาแล้วก็เกิดซ้ำ เกิดซ้ำขึ้นมา เกิดมาเป็นภคฤหัสถ์ ยังเกิดอีกเป็นภิกษุ สมมุติสงฆ์ เกิดมาเป็นสมมุติสงฆ์ แล้วสมมุติสงฆ์ พอบวชขึ้นมาแล้ว อาวุโส-กันต นั้นบวชก่อน “แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน” อยู่แล้วเป็นอาวุโส มีสิทธิตามธรรมวินัย

สิทธิทางวินัยนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เพื่อให้ประโยชน์กับสงฆ์ ธรรมวินัยนี้เพื่อบังคับคนที่เก้อเขิน คนที่หยาบช้า ธรรมวินัยนี้เพื่อให้สงฆ์อยู่สุขอยู่สบาย ธรรมวินัยนี้บังคับไอ้คนเก้อเขิน คนเอารัดเอาเปรียบ กดขี่บังคับมันไว้ อย่าให้มันไหลออกมา

แต่คนที่เป่รธรรม ธรรมวินัยนี้ไม่ไปบังคับหรืออก มันจะส่งเสริมด้วย คนที่อยู่สุขสบายแล้วให้อยู่สุขสบาย คนที่มีเจตนาดีเพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนา เพื่อให้ทำตามศาสนา

แต่ทฎฐิโง ทฎฐิความเห็นของคนมันสูงมันต่ำ คนมันสูงมันต่ำ บวชแล้ว คนปรารถนาเพื่อ เลี้ยงชีพ อย่างนี้อาวุโส ต้องทำตามอาวุโส อาวุโสจะพาทำอะไร จะเรียไร จะหาเงินหาทอง อย่างไรก็ให้ทำตาม แต่เราบวชเข้ามาแล้วในสังคมอย่างนั้น เราเห็นแล้วเรารับไม่ได้ เรารับไม่ได้ก็ ต้องออกจากสังคมนั้น คูสิ สังฆะ สังคมสงฆ์ อุโบสถสังฆกรรม นี่เราแยกของเราไป ถ้าสังคมมัน เป็นสภาวะแบบนั้น นียุคสมัย

บุญช้อนบุญ เราเกิดมาเป็นภคหัตถ์ เกิดอีกหนหนึ่ง เกิดมาเป็นภิกษุสงฆ์ ภิกษุสมมุติสงฆ์ ในสังคม สังคมของชาวพุทธ เกิดเป็นภิกษุ ภาษีก็ไม่ต้องเสีย รายได้ต่างๆ ยกเว้นให้หมด ไม่ต้อง ไปทำงานอย่างฆราวาสเขา ทุกอย่างไม่ต้องทำอะไรเลย ให้พยายามแสวงหา ถ้าการแสวงหา แสวงหาเพื่อใคร แสวงหาที่ไหน

เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ อุปัชฌาย์สอนมาแล้ว ต้องเรียนปริยัติ อุปัชฌาย์ให้เรียนอยู่แล้ว ถ้าไม่มีเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เป็นสงฆ์มาไม่ได้ เป็นสงฆ์มาไม่ได้เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้คน มันติดอยู่ ติดอยู่นี้มันบังเงาอยู่ ก็เลสมันอาศัยสิ่งนี้อยู่ แล้วอาศัยเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจออกหา เขื่อ ออกหาผลประโยชน์ หากันไป อาวุโสอย่างนี้หรือ

อาวุโสเขาต้องกายเขื่อ กายมันออกไป กายทฎฐิมานะ กายความเห็นออกไป แล้ววิคาย คายอย่างไร ถ้าจะกายมันต้องกายให้ถูกต้องดี ในเมื่ออยากเป็นอาวุโส มันก็ต้องมีคุณธรรมใน อาวุโส นั้น อาวุโส นั้นต้องเป็นผู้ปกป้อง ต้องเป็นผู้ชี้แนะ ต้องเป็นคนบอกความผิดความถูกกับกันแต่

เราเป็นกันแต่ สัททิวหาริก เราบวชมาใหม่ ทุกคนบวชมาใหม่ทั้งนั้นนะ คนเริ่มบวชขึ้นมา ไม่มีพรรษาเลยนะ แล้วจะเอาที่พึ่งกับใคร แล้วมองไปที่ไหนมันมีที่พึ่งไหม พึ่งที่ไหนก็ไม่ได้ แหล่งน้ำที่ไหนมันก็มีแต่แหล่งที่เนาเสีย แหล่งน้ำเนาเสียแล้วมันดำรงชีวิตกันอย่างไร แล้วจะยอม ให้ตัวเองเนาเสีย?

สิ่งที่เป็นอาวุโส ในเมื่อมันเป็นน้ำเนาเสียอย่างนั้น เราก็กลั่นตัวเองออกมาให้เป็นน้ำเสีย มี แต่น้ำปีศาจวะ น้ำอุจจาระออกมา แล้วมันเป็นอาวุโสๆ อาวุโสอย่างนั้น น้ำนั้นมันกินไม่ได้ น้ำจะ กินได้ น้ำต้องสะอาดบริสุทธิ์สิ น้ำสะอาดบริสุทธิ์ น้ำบริสุทธิ์มาจากไหนละ

อาวุโสต้องกลั่นออกมาให้น้ำสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา แล้วจะให้สัตว์วิหาริกได้ดื่มกินน้ำนั้น ได้อาศัยน้ำนั้นดำรงชีวิตไป ถ้าอย่างนี้เป็นอาวุโส ยอมรับ ยอมรับอาวุโสโดยธรรมวินัย ไม่ได้ ยอมรับอาวุโสด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก

ในเมื่อความเป็นกิเลสตัณหาความทะยานอยาก ความมีทิฏฐิมานะ ไครบวชในศาสนา นี้ ถ้าอายุพรรษาต่ำกว่าต้องเป็นกัณฑ์ ต้องมาหนุนความคิด ต้องมาหนุนทิฏฐิมานะอย่างนั้น เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ พระพุทธเจ้าไม่ได้พูดอย่างนั้นเลย

พระพุทธเจ้าบอกไว้ในธรรมวินัย ถ้าในสังคัมสงฆ์ไหนมันเป็นอลัชชี เราบังเอิญจรูดงค์ไป แล้วผ่านไปสังคัมนั้น ถ้าเขาทำสังคัมกรรมกัน เขาหลงอุปสถกกัน ทำสิ่งต่างๆ ที่มันทุศีล เราจะไม่มียอมมีกรรมกับเขาด้วย ให้ค้ำไว้ใจหัวใจ ทั้งๆ ที่อยู่ในสังคัมกรรมนั้นนะ แต่เราไม่ยอมรับสังคัมกรรมนั้น ให้ค้ำใจใจใจ จะได้ไม่ต้องมีกรรมร่วมไปกับเขา การร่วมไปกับเขา มีกรรมร่วมไปนะ สภากรรม

คุณเกิดมาในสังคัม สักไหนมีความสุขความทุกข์ ความสุขความทุกข์มันเกิดมาจากไหน ทำไมเราต้องมาเจอร่วมกัน นี่สภากรรม ในเมื่อเขาทำทุจริตกัน เขาทำสิ่งที่ เป็นโมฆะ-โมฆิยะในศาสนา แล้วเราอยู่ในสังคัมนั้น แล้วสังคัมนั้นเราไปค้ำเขาก็ไม่ได้ ถ้าเราไปค้ำเขา มันก็เป็นทิฏฐิมานะ มันต้องมีปัญหากัน เราก็ค้ำไว้ใจหัวใจ เราไม่ยอมรับก็ได้ ในเมื่อมันเป็นแหล่งน้ำที่เสียหาย เป็นแหล่งน้ำที่ไม่มีประโยชน์ ไปรดพืชผัก พืชผักมันก็ตายหมด เราไม่ใช่สังคัมอย่างนั้น สิ่งที่เป็นอย่างนี้มันจะเป็นอาวุโสทำไม อาวุโสทำมาเพื่อให้มันร่วงโรยไป ให้ศาสนา มันเศร้าหมอง ให้มันเป็นอะไรไป แล้วยังมาทิฏฐิว่าไม่ยอมรับอาวุโส

ทำไมจะไม่ยอมรับอาวุโส เพราะอาวุโส-กัณฑ์เป็นธรรมวินัย เห็นไหม ธรรมวินัย ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าเชิดชูไว้บนศิรชะเลยนะ ธรรมวินัย “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” แล้วเราปฏิบัติเพื่อธรรมวินัย ปฏิบัติเพื่อตถาคต แล้วไม่ยอมรับตถาคตเสียเอง มันจะเป็นธรรมวินัยขึ้นมาได้อย่างไร ใจมันจะเป็นธรรมวินัยขึ้นมาไม่ได้ ใจมันจะเป็นธรรมได้อย่างไร ถ้าใจมันเป็นธรรม มันจะไม่ยอมรับความจริง ไม่ยอมรับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วธรรมของมันในหัวใจกับธรรมของพระพุทธเจ้ามันเป็นอันเดียวกันได้อย่างไร

ในเมื่อ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” นี้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้ใหม่ แล้วธรรมวินัยล่ะ ในเมื่อหัวใจเป็นธรรมแล้วมันคัดค้านกับธรรมวินัยได้อย่างไร เว้นไว้แต่มันเป็นอลัชชี! มันเป็นอลัชชี มันไม่ยอมรับ

ปากว่ายอมรับครูบาอาจารย์ ว่าสิ่งนั้นเป็นครูบาอาจารย์ของเรา ธรรมวินัย ต้องยอมรับ อวูโส-กันต แต่เวลาการประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ต้องการสิ่งใด ครูบาอาจารย์ต้องทำอะไร คุณติ ในวัตรปฏิบัติ อาริยวัตร อุปัชฌายวัตร สัทธวิहारิก ถ้าอุปัชฌาย์กระสันอยากสึก เราจะต้องมีวิธีการ ต้องมีอุบาย เราต้องซักผ้า เราจะทำข้อวัตร ถ้าสัทธวิहारิก ผู้ที่อุปฐากเป็นผู้ป่วยขึ้นมา อุปัชฌาย์อาจารย์จะต้องซักผ้าให้ จะต้องเอาอาหารมาให้ ต้องดูแล นี่ข้อวัตรมันมีนะ อาริยวัตร อคันตูกวัตร วัตรมีทุกอย่างหมดเลย

แล้วครูบาอาจารย์ของเรา ปฏิญาณตนกันนะว่าเป็นลูกศิษย์ ทุกคนก็ว่าเป็นลูกศิษย์ ทุกคนก็รักครูบาอาจารย์ทั้งหมดเลย แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านทำหน้าที่การงาน ท่านก็ต้องการปรารณา ต้องการอุ้มโลก ท่านต้องการช่วยเหลือสังคม ทำไมมันคัดค้านกัน ทำไมมันคัดค้านกัน เวลามันคัดค้าน ต่อหน้าก็ว่าเป็นลูกศิษย์ ลับหลัง พฤติกรรมนะ มันคัดค้านด้วยพฤติกรรม! ปากพูดดี ทั้งหมดเลย พฤติกรรมอย่างนี้มันคัดค้าน มันทำลายกัน อย่างนี้เป็นอวูโสหรือ

เวลาคนอื่นเขาทำไปตามธรรมวินัย ครูบาอาจารย์ต้องการสิ่งใด มีความปรารณาสิ่งใด เราทำวัตรปฏิบัติ เราร่วมมือไป นี่ต่างหากถึงว่ายอมรับอวูโส-กันต การยอมรับอวูโส-กันต คือความเห็นตรงกัน การร่วมกระทำมันตรงกัน มันทำอะไรร่วมกัน สิ่งนั้น นี่เคารพอวูโส-กันต

แต่มันอ้างถึงว่าอวูโส แต่ครูบาอาจารย์ท่านดำเนินการอะไรก็แล้วแต่ ขัดขวางตลอด ขัดขวาง ได้แย้งตลอด การขัดขวางโต้แย้งอันนั้น นี่ไม่เคารพในอวูโส-กันต ความไม่เคารพอวูโส-กันตคือความคัดค้านในใจของเขา ในการโต้แย้งของเขา แล้วก็ไปทำกันใต้ดิน ไปต่อต้านไปหาทางคัดค้านเอา อย่างนี้เป็นอวูโสใหม่

ในเมื่อถ้าเป็นความจริง ทำไมไม่กล้าทำต่อหน้า ทำไมไม่ทำบนดิน ทำไมไม่ทำในที่เปิดเผยในที่เปิดเผยนะ อ้างอิงกัน อ้างอิงว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เราเป็นลูกศิษย์ลูกหา เราเป็นที่โปรด เราเป็นผู้ทำการแทน เราเป็นหัวหน้า เราเป็นต่างๆ นี่ในสิ่งที่เปิดเผย แต่ในทางลับ ในทางลับไม่เคยให้

การส่งเสริม ไม่เคยให้ความร่วมมือ ไม่เคยทำสิ่งใดๆ เลย อย่างนี้หรือเรียกอาวุโส อาวุโส-กันเต็มมัน อยู่ตรงนี้หรือ

อาวุโส-กันเต็มมันยอมรับกันตั้งแต่ในหัวใจ เพราะอะไร เพราะการประพฤติปฏิบัตินะ

คุณนักวิชาการ คุณครู เราเป็นนักวิชาการ การทดลองทางวิทยาศาสตร์ต่างๆ ถ้านักวิทยาศาสตร์ เขาทดสอบทดลองมาแล้ว เราทดลองอย่างไรมันก็ต้องออกมาเหมือนกันในทางวิทยาศาสตร์นั้น ถ้าจิตวิปัสสนาขึ้นมา มันเป็นธรรมขึ้นมาในหัวใจ ครูบาอาจารย์ท่านทำของท่านขึ้นมา มันเป็นธรรมขึ้นมา ถ้าในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ถ้ามันออกมาไม่เหมือนกัน มันจะเป็นสูตรวิทยาศาสตร์อย่างนั้นได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราเชื่อมั่นว่าท่านมีคุณธรรมในหัวใจ ถ้าท่านมีคุณธรรมในหัวใจ ในการประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าปฏิบัติไปแล้ว ในเมื่อการกระทำนั้นออกมา คุณค่ามันต้องออกมาเหมือนกันสิ ถ้ามันออกมาเหมือนกัน มันก็เป็นธรรมเหมือนกัน ถ้าธรรมเหมือนกัน ในการคิดของท่าน ในการกระทำของท่าน มันจะมีกิเลสเข้ามาเจือปนได้อย่างไร ถ้ามันไม่มีกิเลสเข้ามาเจือปนในสิ่งนั้น สิ่งนั้นมันก็เป็นธรรม แล้วเราคัดค้านไปนี่มันเป็นอะไร มันเป็นอะไร? มันก็เป็นกิเลสใจ มันก็เป็นทวิจิตวิมานะใจ มันก็เป็นอสังขจิตวิมานะใจ มันก็เป็นอสังขจิตวิมานะใจ แล้วมันบอกว่าเป็นสิ่งที่เชื่อถือกันมา มันเป็นเรื่องโลกๆ นะ มันเป็นเรื่องการใส่หน้ากาก สิ่งที่เป็นการใส่หน้ากากเข้าหากัน

อาวุโส-กันเต็ม ในเมื่อครูบาอาจารย์ของเราเป็นธรรมอยู่แล้ว หลวงตาเป็นธรรม ครูบาอาจารย์ของเราที่อุ้มโลกอยู่นี้เป็นธรรม แต่ในการขับเคลื่อนไป ไอ้การที่ได้แย้งคัดค้าน อันนี้เป็นธรรมไหม? ไม่เป็นธรรม แล้วเวลาออกมาในหมู่คณะจะอ้างอาวุโส-กันเต็ม สิ่งนี้อ้างอาวุโส-กันเต็ม

อาวุโส-กันเต็ม มันต้องอาวุโส-กันเต็มมาจากคุณธรรมสิ อาวุโส-กันเต็มไม่ต้องมีใครบอกนะ ถ้าสิ่งที่เป็นธรรมอยู่ที่ไหน เทวดาฟ้าดินยังมาฟังเทศน์เลย เทวดามาฟังเทศน์นะ สิ่งต่างๆ มาฟังเทศน์ ยังมาปรึกษาข้อธรรม แล้วของเรามันต้องไปเรียกร้องใคร ในเมื่อเทวดา ในเมื่อพรหมอยู่บนฟ้าบนสวรรค์เขายังรู้ว่าอะไรดี อะไรผิดอะไรถูกเลย เขายังมาเคารพนบนอบ สิ่งนี้ต้องเรียกร้องไหม? มันไม่ต้องเรียกร้อง มันเป็นสังขธรรมความจริง

แล้วเราไปเรียกร่องอยู่ที่นี่ สิ่งที่เรียกร่อง เรียกร่องอาวุธ-กันตะ อันนี้มันเป็นทฤษฎีมานะ อ่าง!
อ่าง! อ่าง! อ่างธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อ่างวินัย อ่างธรรมใจ อ่างว่าเป็น
ธรรมวินัย ธรรมวินัยเป็นอาวุธ-กันตะ

“แก่เพราะกินข้าว เต่าเพราะอยู่นาน” ถ้าอยู่โดยซื่อสัตย์ อยู่โดยคุณภาพ สิ่งที่เราประพฤติ
ปฏิบัติมันอยู่ที่วาสนา วาสนาว่าเราปฏิบัติธรรม เราอยู่ขึ้นมา เราบวชขึ้นมา พรรษามากขึ้นมาขนาด
ไหนก็แล้วแต่ แต่ในเมื่อประพฤติปฏิบัติสุดความสามารถของเราแล้ว จิตใจเราเชื่อมตรงกับธรรม
วินัย ถ้ามันยังไม่ได้ผลขึ้นมา อินทรีย์ พละ ความเป็นไปของใจ ใจมันรับสภาวะธรรม

คูสิ คูพระโศดาบัน พระสภิกาคามี พระอนาคามี มันมีคุณค่าขนาดไหน อริยทรัพย์ ถ้าใจ
ของเรามันมีคุณค่า หรือว่าสถานะมันจะยังรับสภาวะแบบนี้ไม่ได้ เราก็ใช้ปัญญาของเราไป เรา
วิปัสสนาของเราไป เราใคร่ครวญของเราไป สิ่งที่เราใคร่ครวญ เราทำของเรา สิ่งนี้ก็เป็นประโยชน์
กับเรา ถึงมันจะไม่เข้าถึงคุณค่าอันนั้น ถึงมันจะไม่เข้าถึงธรรมวินัย ถึงไม่เข้าถึงธรรมขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็รักษาของเราไป มันซื่อสัตย์ ถ้าอาวุธ-กันตะอย่างนี้ เคารพนะ
เคารพด้วย เห็นใจด้วย เพราะการประพฤติปฏิบัติมันธรรมเหนือโลกใจ

เราเกิดมาในโลก เกิดมาเป็นคฤหัสถ์ แล้วเกิดช้อนมาในภิกษุสงฆ์ ในสมมุติสงฆ์ แล้วถ้า
เกิดมาในอริยทรัพย์จากภายใน เป็นอริยสงฆ์ในหัวใจ มันอยู่ในหัวใจนะ ถ้าเป็นอริยสงฆ์ในหัวใจ
ขึ้นมา อันนี้เป็นสมบัติของเรา แล้วพระโศดาบันไม่สัพพัตพรามาส ลบลูกุครูบาอาจารย์ไม่ได้
ลบลูกุภิกษุที่สูงกว่าไม่ได้

ภิกษุที่สูงกว่า ภิกษุที่มีอาวุธสูงกว่ามันจะลบลูกุได้อย่างไร มันไม่ลบลูกุหรือ ธรรมวินัย
ไม่ลบลูกุ แต่มันลบลูกุไอ้กิเลสนะ มันลบลูกุไอ้สิ่งที่แทงอยู่ข้างหลังนะ ไอ้ที่ทำลายกัน ไอ้อย่าง
นั้นลบลูกุ มันเห็นการกระทำของกิเลส อันนี้มันรับสภาวะอย่างนี้ไม่ได้ สภาวะอย่างนี้มันเป็นเรื่อง
ของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วเอามาช้อนเร้นกัน เอามาช้อนเร้นอยู่ในหัวใจ แล้วเอา
ออกมาทำลายกัน ออกมากระมิกระเมี้ยนทำลายกัน แต่ผู้มีตาเขารู้ เขารู้ ผู้ที่มีตา ผู้ที่เขามีความรู้
เขารู้เขาเห็น ถ้าเขารู้เขาเห็น เขาขะแยง เขารับสิ่งนี้ไม่ได้ เขารับสิ่งที่เป็ความขะแยงใน
หัวใจอันนั้นไม่ได้ ถ้ารับสิ่งที่ขะแยงไม่ได้ นั่นเป็นสิทธิของท่าน อากาศในโลกนี้ อากาศหายใจ

ต้องขออนุญาตใคร ความรู้สึกของใจ ในเมื่อมันมีความเห็นอย่างนี้ มันต้องขออนุญาตใคร? มันขออนุญาตเหตุผลเว้ย! เหตุผลที่เราเห็น สิ่งก็ตามันเห็น มันเห็นแล้วมันรับไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่ออากาศหายใจ เรามีสิทธิ ทุกคนมีสิทธิหายใจเหมือนกันหมด เราเกิดมาเราก็มีอากาศหายใจ ทุกคนมีอากาศหายใจ โพรงจุมูกใครก็โพรงจุมูกมัน หายใจกันไปสิ อากาศของใคร อากาศเป็นของสาธารณะ ทุกคนก็หายใจได้

อันนี้ก็เหมือนกัน สิทธิความเป็นอยู่ของสงฆ์ ในเมื่อเราเป็นสงฆ์ เราเป็นพระ เรามีสิทธิ เพราะเราบวชมาโดยจุดตุตถกรรม เรามีสิทธิเหมือนกันในหมู่สงฆ์ เราก็อยู่ของเรา เราก็อยู่สิทธิของเราสิ ในเมื่อการเคารพหรือไม่เคารพมันบังคับใจกันไม่ได้ ความเคารพในสังฆกรรมมันบังคับใจกันไม่ได้ แต่อวูโส-กันเต ในเมื่อเราไปอยู่ในสังคม เราออกไปในกฏจรรจร แล้วออกไปในสังคม ถ้าอวูโส-กันเต อันนั้นก็ต้องเป็นไปตามอวูโส-กันเต มันธรรมดา มันเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องของหยาบๆ เป็นเรื่องของสังคม เรื่องของความเป็นอยู่ แต่มันไม่ใช่เรื่องของธรรม

เรื่องของธรรมเป็นเรื่องของความเห็นจากภายใน ความเห็นจากหัวใจที่มันเป็นไปตามความเป็นจริง ถ้าหัวใจมันเป็นความเป็นจริง สิ่งที่เป็นความจริงแล้วมันเป็นอย่างอื่นไม่ได้ มันเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ มันเป็นอกุปปธรรม อกุปปธรรม มันเป็นฐานะที่มันจะทำความชั่ว

ความชั่ว ความต่างๆ มันเป็นเรื่องของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันเป็นกุปปธรรม ธรรมเจริญ ทำสมาธิเจริญ ปัญญาเจริญ ว่าง ปล่อยวางกันหมด สิ่งต่างๆ เป็นความเจริญหมด เดี่ยวมันก็เสื่อม กุปปธรรมมันเป็นอนิจจัง มันแปรปรวน มันไม่แน่นอน สิ่งนี้มันตกลงหลังได้ มันคืนคือกิเลสมันฟื้นตัวได้ มันต่างๆ ได้ นี้กุปปธรรม

อกุปปธรรม อกุปปธรรม กิเลสมันตายไปจากหัวใจ ฟื้นไม่ได้ ไม่มีเชื้อ ไม่มีสิ่งใดให้มันฟื้น ไม่มี ไม่มีการสืบต่อ ไม่มีสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น มันเป็นธรรมล้วนๆ ธรรมล้วนๆ มันเป็นธรรมอันเดียวกับธรรมวินัย ธรรมวินัยเป็นธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ออกมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นกิริยาของธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดา แล้ววางธรรมวินัยไว้ แล้วเราก้าวเดินตามนั้นมา เราจะมี ความกตัญญู กตเวทิตากับธรรมวินัยนั้นขนาดไหน นี่เราได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา เราได้จากพ่อจากแม่ พ่อแม่มีคุณประโยชน์กับเราไหม

พ่อแม่ดีก็เป็นพระอรหันต์ของลูก พ่อแม่ไม่ดีก็เป็นพระอรหันต์ของลูก ถ้าพ่อแม่ไม่ดี คำว่า “ไม่ดี” ไม่ดีทางสังคมโลกนะ ไม่ดีในความเห็นของเขา ในความเห็นของโลก จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน แต่ดีไม่ดีก็แล้วแต่ก็คือพ่อแม่ของเรา ถ้าพ่อแม่ของเราเป็นพระอรหันต์ของลูก

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาจากกรรมวินัย โดยกรรมวินัย พ่อแม่ของเราคืออยู่แล้วด้วย เพราะเป็นศาสดา ไม่มีอะไรในหัวใจ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายอดเยี่ยมอยู่แล้ว สิ่งที่คืออยู่แล้ว เราจะไมยอมรับ เป็นไปไม่ได้ เราไมยอมรับสิ่งที่ดี เป็นไปไม่ได้ ยิ่งใจมันเป็นสภาวะเป็นความจริงอยู่แล้ว มันเห็นของมันจริง มันรู้ของมันจริง มันจะปฏิเสธสิ่งที่เป็นความจริง เป็นไปไม่ได้เลย สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ มันเป็นอวิชานะ มันเป็นอกุศลปฏิจจสมุทฺถัง มันเป็นกรรมในหัวใจ ฉะนั้น เรื่องที่ว่าไม่เคารพอาวุโส-กันต มันเป็นไปไม่ได้เลย สิ่งนี้เป็นไปไม่ได้ เรื่องของความที่ไม่เคารพอาวุโส-กันต

แต่ผู้วิจารณ์ ผู้เห็น มันเป็นกิเลสตัณหา มันเอากฎหมายมาบังคับว่า สิ่งนี้ ในเมื่ออาวุโส-กันต ทุกคนต้องเห็น ถ้าอาวุโส-กันต สิ่งที่มีมันเห็นอาวุโส-กันต สิ่งนี้มันเป็นเรื่องกรอบใจ แต่ในเมื่อความเป็นไป ในเมื่อหัวใจมันเป็นกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันเป็นสิ่งที่เป็นการกดขี่ มันเป็นการกดขี่นะ

เรานี้ชี้ทั้งตัวเลย เหม็นไปทั่วโลก แล้วจะให้คนบอกว่าเป็นน้ำหอม สิ่งนี้หอมมาก เป็นอาจารย์ของเรา ลอยมาจากสวรรค์ ตัวเขียวๆ เลย เป็นไปไม่ได้ นี่มันเป็นอกุศล สิ่งที่เป็นอกุศลในหัวใจ สิ่งที่เป็นกิเลสตัณหาในหัวใจ มันปกปิดมันไว้ ทั่วๆ ที่ข้างตายทั้งตัว เอาใบบัวมาปิดไว้ ความชั่วทั้งตัว ความอกุศลในหัวใจทั้งหัวใจเลย เอากรรมวินัยปิดไว้ว่าเป็นอาวุโส จะต้องให้ใครยอมรับ มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ นี่ข้างตายทั้งตัว เหม็นไปทั่วโลก ความเห็นการกระทำของเราเหม็น เหม็นเด็ดขาด จะปกปิดขนาดไหนก็เหม็น

กลิ่นของมนุษย์นี่กลิ่นคาว เทวดาได้กลิ่นคาวยังไม่อยากเข้าใกล้เลย นี่กลิ่นของอกุศล กลิ่นของกิเลสมันอยู่ในหัวใจ ทั่วๆ ที่ว่าเป็นสงฆ์นี้แหละ เป็นพระนี้แหละ แล้วเป็นอาวุโสด้วย เป็นพระที่มีศักยภาพด้วย แต่ในหัวใจมันเป็นบาปอกุศลทั้งหมดเลย มันจะออกมา กลิ่นของมันเหม็น ในเมื่อกลิ่นของมันเหม็น คนเขาได้กลิ่นนะ

อย่าเอาสิ่งนี้มากดขี่กัน อย่าเอาสิ่งนี้มาแอบอ้าง ไม่ต้องมาแอบอ้าง ความเป็นจริงต้องเป็น ความเป็นจริง ถ้ามันจริง มันจริงของมันอยู่แล้ว ไม่ต้องเรียกร้องให้ใครมาหрок ไม่ใช่กลองจัญไร ไม่ได้ตีเลย มันดังของมันเอง กลองมันต้องมีคนเขาคีตี กลอง ระฆัง ถ้ามีคนตี มันจะมีเสียงกังวานของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เขาได้ถามหรือเปล่า เขาได้ขอนิสัยตัวหรือเปล่า เขาได้มีความจำนนหรือเปล่า ถ้ามีความดี เขาเข้ามาดี เขาเข้ามาเคารพนบอบ อย่างนั้นค่อยดัง ถ้ามันดัง กลองเขาคีตีแล้วค่อยดัง ไม่ใช่กลองจัญไร กลองจัญไร เสียงมันดังกระหึ่มไป มันต้องการให้คนกลัว มีแต่คนวิ่งแตกตื่นหนี มีแต่คนแตกตื่นหนีมัน เพราะว่าเขาคีตีว่าไม่ได้ตี มันดังได้อย่างไร สิ่งนี้ไม่เป็นประโยชน์หрок

ถ้าเป็นประโยชน์นะ ให้มีสติสัมปชัญญะ ให้ยอมรับความเป็นจริง ยอมรับความเป็นจริง สิ่งที่มีว่ามี สิ่งที่ไม่มีว่าไม่มี ไม่มี ถ้าในหัวใจเราไม่มี เราก็อยู่เป็นพระเหมือนกัน นำสลดนะ นำสลดสังเวชมาก ถ้าใจไม่มีคุณธรรมในหัวใจก็ต้องยอมรับเสีย ยอมรับ แล้วอย่าให้กิเลสมันจีหัว

นี่ไม่มีคุณธรรมในหัวใจ แต่กิเลสมันจีหัว อยากดังอยากใหญ่ อยากจีเสื่อ อยากนั่งหลังเสื่อ มันตะปบตายนะ

ถ้ามันมีความจริงขึ้นมา มันไม่ใช่จีหลังเสื่อ มันเป็นธรรมในหัวใจ มันเป็นความจริงของมันอย่างนั้น อย่าให้กิเลสมันแซงหน้าสิ อย่าให้กิเลสมันออกหน้านะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้ดูหัวใจของเรา อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตมเป็นที่พึ่งแห่งตน

ไม่จำเป็นเลย ครูบาอาจารย์เราอยากอยู่เฉยๆ อยากอยู่ในป่า อยากอยู่คนเดียว สุขสงบ มันสงบในหัวใจ คนเข้ามาวุ่นวายเดือดร้อน มันเป็นเรื่องที่เป็นภาระไปทั้งหมดเลย ถึงว่าไม่ต้องการให้ใครมานับหน้าถือตาหрок การนับหน้าถือตา โลกธรรม ธรรมเก่าแก่ ถ้าคนไม่มีสติสัมปชัญญะ ไปกินเหยื่อ ไปกินเหยื่อกับสิ่งที่เป็นลาภสักการะ แล้วโมฆบุรุษตายเพราะลาภ โมฆบุรุษตายเพราะต้องการให้ขามายอมรับ ถึงว่าเป็นอาวุโส ต้องเป็นคนอื่นมายอมรับ มายอมรับ

อย่า! ไม่จริงหрок ถ้าเราคีจริงนะ หลวงปู่มั่นท่านเคยออกสังคมใหม่ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์จะเข้าไปหาท่าน ต้องเดินเข้าไป คฤหัสถ์อยากไปทำบุญกับหลวงปู่มั่น ต้องซื้อทาง ซื้อ

แปลงนาของเขาเลย เพราะผู้เฒ่าผู้แก่เดินไม่ไหว นั่งเกวียนไป จะต้องซื้อทางผ่านนาเขาไป คั้นคั้นเข้าไปเพื่อจะไปกราบเคารพครูบาอาจารย์ของเรา นี่ท่านออกมายุ่งไหม

ความเป็นจริงมันเป็นจริงของมันอย่างนั้นนะ มันไม่คั้นรน ไม่หิวไม่กระหาย ความไม่หิวไม่กระหาย ไม่ต้องไปกังวลว่าพระที่ไหนเขาจะไม่เคารพบูชาเรา จะไม่มีใครเคารพบนอบเรา ไม่มีถืออาวูโส-กันต

อาวูโส-กันต ขอให้เจอหน้ากันสิ ถ้าพรรษามากกว่าหรือบวชวันเดียวกัน แต่เวลาต่างกัน จะกราบให้ดู กราบเลย ไม่ได้กราบอสังขี กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบธรรมวินัย จะกราบธรรมวินัยนะ เคารพธรรมวินัยมาก แต่ไอ้เปรต ไม่เคารพ เปรตคือเปรต ธรรมวินัยเป็นธรรมวินัย เราต้องแยกออก ๒ ส่วน แล้วเราจะอยู่ด้วยความไม่เศร้าหมอง ชีวิตเราจะไม่เศร้าหมองนะ ชีวิตเราจะอาจหาญ ชีวิตจะรื่นเริง กราบก็กราบธรรม กราบพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์รวมเป็นหนึ่งเดียวอยู่ในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่แล้ว ในหัวใจเราเป็นพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์

ในเมื่อพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ สุตตทฤษฎีทั้งหมดอยู่ในหัวใจเรา การเปลี่ยนแปลง การเคลื่อนไหวของโลก เราเข้าใจหมด แล้วมันจะไปติดพันกับอะไร หัวใจดวงนี้จะติดพันกับใคร หัวใจดวงนี้จะไปห่วงไหวกับสิ่งใด จะไม่ห่วงไหวกับสิ่งใดๆ เลย ไม่ต้องไปห่วงไหวกับใครทั้งสิ้น ขอให้ประพฤติปฏิบัติไป เขาจะพูด เขาจะติเตียน เขาจะนิทาขนาดไหน มันปากสกปรกจากข้างนอก โกลแสนโกล หัวใจของเราอยู่กับเรา อายตนะ ตา หู จมูก ลิ้น กายของเราอยู่กับเรา เราจะต้องติดพันไปกับใคร

นี่ไม่ได้ติดพันไปกับใครเลย แต่ที่วิสัยชานามานี้ก็เพราะว่ามันเป็นมารยาสาโดย มันเป็นมายา มายาเพื่อบอกว่าไม่เคารพในอาวูโส จะให้เราไปเคารพบนอบเขา จะให้ก้มหัวไปหาเขานะ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

ถ้ามันเป็นความดี อยู่ที่ไหนเราก็เคารพ ไม่ต้องมาคดหัว! มาคดหัวไม่ได้! ถ้าเป็นธรรม ไม่มีการคดหัว ไม่ใช่โมฆบุรุษ มันเป็นเรื่องที่เห็นจริงๆ เราเห็นจริงๆ ของเราอยู่แล้ว ไม่ต้องมีใครมาคด ไม่ต้องมีใครมาข่มขี้ ถ้าเป็นจริง จะวิ่งไปกราบเอง จะวิ่งไปสาธุเอง จะวิ่งไปยอมรับเอง เอวัง